

ژيان و به سهرهاتى پيغه مبه ران

حزقيل ❁ اليسع ❁ شمويل

﴿ عليهم الصلاة والسلام ﴾

نوسينى

باوكى ره ييان

۲۰۰۰ زايينى

۱۴۲۱ كوچى

چاپى يه كه م

منتدى اقرأ الشتاني

WWW.IQRA.AHLAMONTADA.COM

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ان الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره ونعوذ بالله من شرور أنفسنا
ومن سيئات أعمالنا من يهديه الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادي له
وأشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له وأشهد ان محمداً عبده ورسوله
، اما بعد فان أصدق الحديث كتاب الله وخير الهدي هدي محمد صلى الله
عليه وسلم وشر الأمور محدثاتها وكل محدثة بدعة وكل ظلال وكل
ظلاله في النار .

نهم جاره خواى گه وره کو مه کمان بکات ژيانى (حزقييل) و
(اليعس) و (شمویل) ده خيه نه بهر ديدنه تان زور به پوختى انشاء
الله وه هول دده ين سه رچا وه کان بنوسين و ناماژهى بو بکين
، براو خوشکه بهر يزه کان نهم سى پيغه مبهرى خوايه زور له
موسلمانان

له ژيان و بهسرهات و بگره ناوه کانيشيان دوور و بى ناگان
که به داخوه نه وهش نيشانه ي وورد تينه پوانينه له قوثانى پيروز
و فرموده راسته کانى پيغه مبهرى ﷺ که نه مه بو خوى دهر دى کى
زور سامناک و زهره رهنده ، بهر يزان نهم سى پيغه مبهرى ترى
نيراوى خوا وهک پيغه مبهرانى ترن وه هروه ها گومانان نى به
له وه دا وه هيچ جياوازى به کيان ناکه ين هه موويان فرموويانه
(سه منا و اطعنا غفرانک ربنا اليک المصير) وه به

پيشه او خوشه ويست و يو خوا صولحاويان ده زانين
 وه هريه كه يان بهسرهات و ژياني خوځيان هيه و ئه وه ي
 له سرشان يان بووه له گه يان دني ناييني خواي گوره به جنيان
 گه يان دوه خوي گوره سلات و سه لام برژينيت بهسره ياندا
 وه نيمه ش بكا ته به راست شوينكه وته يان *

بر او خوشكاني باوه پردار خوځندنه وه و شاره زابووني ژياني
 پيغه مبهران و بهسرهاتيان خوشه ويستي و وه فايه بو يان و
 هروه ها هو ي ناسين و شوين كه وتنيان و چاو لئ كردنيانه ان
 شاو الله گه رچي هر چه نده بنوسين له باره يانه به ئيستا ماني
 خوځيان يان ناده يني پيغه مبهران خويان لئ رازي بيت ه لگري
 نالاي يه كتا په رستي و ماموستاي په روره كرده كردن و
 چاره ساكراواني نه خوشي يه كان بوون وه تيكوشه ران و
 بانگه وازكه راني ناييني په روه دگار بوون ، وه بو يه گرنگي دده يين
 به ژياني و بهسرهاتيان و چاو پوشن بين و شاره زاي
 ه ل سو كه وتيان بين تا نيمه ش له پاشيان هست به مه سنولي هت
 بكه يين به رامبه ر نايينه كه يان كه هه موويان نايينبان هر ئيسلام
 بووه ، نيمه ي نومه تي محمه د ﷺ نه و نه ركه خراوه ته سر
 شانمان وه كه خواي گوره ده فرموي ت ﴿ تامرون بالمعروف و تنهون
 عن المنكر ﴾ وه هروه ها كراوين به شاهيد به سر نه وانه ي پيش

ژيان و به سه رهاتى پيغه مبهران ﴿ حزقييل ، اليمع ، شمویل ﴾ ﴿ ۳ ﴾

خۆ . نه وه ﴿ وجعلناكم امة وسطاً لتكونوا شهداء على الناس ويوکون
الرسول عليكم شهيداً ﴾ بۆيه ده بئيت و ريبای خۆمان بين نه مه
نهرکمانه له دونيادا به پئى تى توان و شاره زايمان وه ههول بدهين
رهفتارى شيرينى نه م پيغه مبهرانه بچه سپينين له خۆمان و له
خه لکى دا ، خواى گه وره ليتمان خو ش بئيت و نه و کرده وانهى
چاکن که ده يکه ين ليتمان وه ربگري ت و مه به سته کانمان پاک
بکاته وه و يارمه تيشمان بدات بۆ کار کردن پئى و دلّه کانمان پاک
بکاته وه و له موسلمانان خو ش بئيت وه هه روه سا نه و برا و
خوشکانهى له پيش ئيمه وه به با وه ره وه پۆشتوون وه کۆمه کى
بانگه وازکه ران وتى کۆشه رانى نايينه که ي بئيت وه نه م کاره شم
بکاته تى شوويه ک بۆ پۆژى دوايى وه لي م وه ربگي ت له به رنا وه
جوانه کانى و سيفاته به رزه کانى .

((صلى الله على محمد وعلى آله وصحبه وسلم))

باوکی په بيان

▲ ۱۴۲۱

پیغه‌مبه‌ر (حزقیل) علیه السلام

خوای گه‌روه و میهره‌بان ده‌فرمووینت ﴿ الم ترالی الذین خرجوا
من دیارهم وهم ألوف حذر الموت فقال لهم الله موتوا ثم أحیاهم ان الله
لذو فضل علی الناس ولكن أكثر الناس لا یشکرون ﴾ (١) .

محمدی کوپی اسحاق له وهب کوپی منبه ده‌فرمووینت (کالب
بن یوفنا) که خوای گه‌وره پوژی ته‌واو کرد له دواى (یوشع)
له پاشی (حزقیل) بووه پیغه‌مبه‌رو جئ نیشین له ناو (بنی
اسرائیل) ه‌کاندا ، (حزقیل بن بوذی) کوپی پی‌اوئیکی ته‌مه‌ندارو
به‌سال‌چوودا بوو وه‌ئهم پیغه‌مبه‌ره نه‌و که‌سه‌یه که پاراپیه‌وه
له‌خوای گه‌وره که نه‌و قه‌ومه زیندوو بکاته‌وه وه‌ک خوای گه‌وره
ه‌والی پئ داوین له کتیبه‌که‌ی داو پیمان گه‌یشتوه

﴿ الم ترالی الذین خرجوا من دیارهم وهم ألوف حذر الموت ﴾
(ابن اسحاق) ده‌لینت : نه‌و قه‌ومه له ترسی نه‌خوشی‌یه‌کی
بلاوو کوشنده ه‌ل ه‌اتبوون وه له شویننکی زه‌وی دا ما‌بوونه‌وه
خوای گه‌وره پئ‌یانی فرموو : بمرن ، هر ه‌موویان ده‌ست
به‌جئ مردن ، پاشان سالان و سه‌رده‌میکی زوریان به‌سه‌رچوو ،
(حزقیل) به‌لایاندا تی‌په‌پی و چووه‌سه‌ریان که بیری

(١) سورة البقرة (٢٤٢)

لئ دهکردنه وه پاشان پئی ووترا : پیت خوښه خوای گه وه
 زیندوو یان بکاته وه له بهر چاوت ؟ فهرمووی : به لئ ، پاشان
 فرمانی پئی کرا که بانگی ئیسکه کان بکات و داویان لئ بکات
 گوشت پپوشنه وه و ئەندامه کانی لهشیان ههمووی یهک
 بگریته وه ، پاشان به فرمانی خوای گه وه بانگی له ئیسکه کان
 کرد قهومه مردووه له ناوچوو ه که ههموویان به یهک جار وهک
 ههستانی یهک پیاو ههستانه سر پئی و زیندوو بونه وه (۲)

وه ههروه ها (اسباط) له السدی له (ابی مالک) وه ههروه ها له
 ابی صالح) له (ابن عباس) وه له (مره) له (ابن مسعود) یشه وه
 و له هندی ها وه لانی تریشه وه سه بارهت به نایه تی ﴿ الم ترالی
 الذین خرجوا من دیارهم وهم ألوف حذر الموت فقال لهم الله موتوا ثم
 أحياهم ﴾ ده لئین : گوندیک بووه له (داوردان) پینش (واسط)
 نه خوښی (طاعون) ی تیکه وت و زورینه ی خه لکه که هه ل هاتن
 و له شوینیک نیشه جئ بوون ، به لام نه وه ی له گونده که دا
 مابوونه وه تیاچوون و نهوانی تریش به سه لامه تی پزگاریان بوو
 بویه که میان مردن له وه نه خوښی یه پاشان که نه خوښی یه که
 ((طاعون)) هه ل گيرا کۆتایی پئی هات گه پانه وه به سه لامه تی ،
 بویه هندیکیان مابوونه وه له گونده که و نه مردن ووتیان : گهر

(۲) قصص الانبياء قصة (حزقیل) ص ۴۱۷ .

نیمه‌ش وهك ئەوانمان بگردایه ده‌ماینه‌وه و توش نه‌خۆشیه‌که
 نه‌ده‌بووین وه‌ئەگەر ئەم جاره نه‌خۆشیه‌که‌مان تی هاته‌وه ئەوا
 نیمه‌ش له‌گه‌لایاندا هه‌لدیین و گونده‌که به‌جی ده‌هنلین ، جارێکی
 تر نه‌و طاعونه هاته‌وه ناویان ئەم جاره نزیکه‌ی (۳۰,۰۰۰)
 هه‌زارو ئەوه‌نده بوون هه‌ره‌موویان گوندیان به‌جی هیشته
 تاگه‌شته شیونکی فراوان^(۲) پاشان دوو مه‌لانیکه‌ت بانگی ئی
 کردن یه‌کیکیان له‌خوارووی شیوه‌که‌وه ئی هوی‌ترین له
 سه‌روی‌یه‌وه : بمرن ، پاشان هه‌موویان ده‌سه‌به‌جی مردن و
 تیاچوون و ئیسکه‌کانیان مایه‌وه ، دوا‌ی ئەوه پیغه‌مبه‌رێک
 به‌لایاندا تی‌په‌ری و چووه سه‌ریان نه‌ویش (حه‌زقیل) بوو ، بیری
 لی ده‌کردنه‌وه و په‌نجه‌کانی ده‌ئالۆسکان به‌یه‌کتر : دوا‌ی ئەمه
 خوای گه‌وره وه‌جی نارد بۆی : ئەته‌وێت پیت نیشمان بده‌م چۆن
 زیندووین ده‌که‌مه‌وه ؟ ووتی : به‌لی ، تیروپانین هه‌بیرکردنه‌وه‌ی
 (حه‌زقیل) له‌قه‌ومه‌که سه‌رسوپمانی بوو له‌قودره‌ته‌ی خوای گه‌وره
 ، پاشان پستی ووترا : بانگ بکه ، بانگو کرد : نه‌ی
 ئیسکه‌کان.....خوای گه‌وره فرمانتان پێ ده‌کات که‌کو‌بینه‌وه
 ، تاوه‌کو وای ئی‌هات ئیسکه‌کان هه‌ندیکیان : فرین بۆلای

^(۲) به‌زاروه‌ی (ایسع) هاته‌وه واته (فراوانی)

لاشه‌کانیان تاوه‌کو هه‌موویان بوونه لاشه‌یه‌کی ئیسکی ، پاشان
 خوای گه‌وره وه‌حی کرد بۆ (حزقیل) بانگ بکه ، بانگی کرد
 نه‌ی ئیسکه‌کان خوای گه‌وره فه‌رمانتان پس
 ده‌کات که گوشت بیوشن ، پاشان ئیسکه‌کان گوشتیان پۆشی و
 ده‌مارو خوینن و پاشان نه‌و پۆشاکانه‌ی که پینوه‌ی مردبوون
 نه‌وانیش دروست بوونه‌وه و چووه‌وه به‌ریان ، دوا‌ی نه‌وه به
 (حزقیل) و ترا : بانگ بکه ، بانگی کرد : نه‌ی لاشه‌کان
 خوای گه‌وره فه‌رمانتان پس ده‌کات هه‌ستنه‌ر. هه‌موویان
 هه‌ستانه‌وه .^(۱)

(اسباط) ده‌لیت : (منصور) ده‌لیت له (مجاهد) ه وه ، خه‌لکه‌که
 له‌کاتی زیندوو بوونه‌وه‌یان و هه‌ستانه‌وه‌یان دا و توویانه
 (سبحانک اللهم و بحمدک لا اله الا انت) ، پاشان گه‌راونه‌ته‌وه بۆناو
 قه‌ومه‌کانیان به زیندوی ، نه‌شیان زانی که له‌وه‌پیش مردبوون ،
 وه په‌نگی مردوی و زیندوو بوونه‌وه‌یان پینوه دیار بوو تاوه‌کو
 کاتی ته‌واو بوونی ژیانیان هات و مردن .

وه له (ابن عباس) ی هی هاتوه که ژماره‌یان (٤,٠٠٠) هه‌زار
 کهس بووه ، وه هه‌ر له‌وه‌وه گنیراوه‌ته‌وه که ژماره‌یان (٨,٠٠٠)

^(۱) قصص الانبیاء ، قصه (حزقیل) ص (٤١٨) .

هزار کس بووه ، وه له (ابی صالح) وه ژماره یان (۹,۰۰۰) هزار کس بووه ، وه (سعید بن عبدالعزیز) ده آیت : (انهم كانوا من اهل ادراعات) وه (ابن جریر) له له (عطاء) وه ده لیت : نه مه پهنده ، واته : نه م بهسرهاته پهنديکی پوونه اهسر نه وهی که خو پاراستن هیچ پښگری یه ک ناکات له بهر دم قه دردا ، وه ووتی (جمهور) ی زانایان له مه به میز تره که و تراوه .

(وقد رواه الامام احمد و صاحبنا الصحيح من دایق الزهري ، عن عبدالحميد بن عبدالرحمن بن يزيد بن الخشاب ، عن عبدالله بن الحارث بن نوفل ، عن عبدالله بن عباس) که عومری کوپی خه طاب در چوو بو وولاتی (شام) تا وه کو گیشته به نه میری سه ربازه کان (ابو عبیده بن الجراح) و هاو پښکانی ، هه و آلیان پی دا که و نه خو شنی کوشنده بلا و بو ته وه له شاری (شام) دا ، پاش پ او یژ کردنی امام عومر به مهاجیر و نه نصاره کان بو چوونه ناو شاری (شامه) وه جیا و ازیان هه بو له چوو : و دابه زینی امام عومر بو ناو شار (عبد الرحمان بن عوف) سات پاش نه وهی دیار نه ما بوو له و کاته دا به هو ی نه نجامدانی هه ندی پی ویستی خو یه وه ، ووتی : من له م باره یه وه زانیاریم پی یه ، گویم له پښه مبهری خوا بووه هه رمووی ته تی (نه گ هر نه خو شنی یه ک له شوینی کدا بلا و بو وه وه و نیوهش له وی : سوون در ده چن

به‌مبه‌ستی پاکردن لئی ، وه نه‌گهر هه‌والتان پی‌گه‌یشت که‌له شوینیکدا هه‌یه نه‌وا مه‌چن بۆی) امام عومر سوپاسی خوای کرد و پاشان گه‌رایه‌وه و پۆیشت . وه هه‌ر له (امام احمد) ه وه : حدثنا حجاج ویزید المفتی قالا : حدثنا ابن ابی ذؤیب عن الزهري ، عن سالم ، عن عبدالله بن عامر بن ربیعہ که عبدالرحمن کوپی عوف له شام بوو هه‌والتی دا به امام عومر که له پینغه‌مهری خوای بیست بوو ، نه‌م دهر د و نه‌خوشی‌یه سزایه‌ک بووه خوای گه‌وره ئومه‌تانی پیشینانی پی‌سزا داوه ، نه‌گهر هه‌والتان پی‌گه‌یشت نه‌و نه‌خوشی‌یه له شوینیکدا بلأوبووه‌ته‌وه مه‌چنه نه‌و ناوچه‌یه وه نه‌گهر که‌وته شوینیک و نیوه ی تیا بوون لئی مه‌ینه‌نه دهره‌وه به‌مبه‌ستی هه‌له‌اتن لئی . ده‌لیت : امام عومر گه‌رایه‌وه و نه‌چووه شام ^(۱)

(ابن اسحاق) ده‌لیت : ماوه‌ی مانه‌وه ی (حزقیل) له نیو (بنی اسرائیل) بۆمان باس نه‌کراوه و پاشان خوای گه‌وره کو‌تای به‌ژبانی هیناوه ، دوا‌ی وه‌فاتی (حزقیل) (بنی اسرائیل) نه‌و عه‌ده‌ی دابویان به‌خوای گه‌وره له‌بیریان کرد و خراپه‌کاری گه‌وره له نیوانیان د ابلأوبۆیه‌وه وپوویان کرده بته‌کانیان ، به‌کیک له‌و بتانه ی ده‌یان په‌رست بتیک به‌ ناوی (بعل) بوو ،

^(۱) واخر جاء من حديث مالك عن الزهري بنحوه

پاشان خوای گه‌وره (الیاسی کوپری یاسینی کوپری فنحاصی کوپری العیزاری کوپری هارونی کوری عمران)ی بو‌ناردن .
 (ابن اسحاق) ده‌لایت: له‌وه‌ی که (وهب بن منبه) بؤ‌ی گنپراوه‌ته‌وه
 : له‌دوای (الیاس) (الیسع بن اخطوب) علیه السلام بو‌وه جی
 نشینی و پیغمبه‌ر بو (بنی اسرائیل)، والله تعالی اعلم
 پیغمبه‌ر (الیسع) (علیه السلام)

خوای گه‌وره ناوی نهم پیغمبه‌ره‌ی بردووه له سووره‌تی
 (الانعام) که ده‌فرمویت (و الیسع و یونس و لوطا، و کلا فضلنا علا
 العالمین) ^۱ وه ه‌روه‌ها له سووره‌تی (ص) دا ده‌فرمویت (واذکر
 اسماعیل و الیسع و ذاکفل، و کلامن الاخیار) ^(۲) ابن اسحاق ده‌لایت :
 ﴿ حدثنا بشر ابو حذیفة ، انبانا سعید عن قتاده ، عن الحسن . ،
 قال : له پاش (الیاس) (الیسع) ه له‌دوای هات: (علیه السلام)
 ماوه‌یه‌ک مایه‌وه و بانگی ده‌کردن بو‌لای په‌روه‌ردگار و ده‌ستی
 گرتبوو به به‌مه‌نه‌ج و شه‌ریعه‌تی (الیاس) ه‌وه ده‌تاوه‌کو خوای
 گه‌وره و پوژی ته‌واو کرد پاشان جی نشین له‌ذوایاندا ده‌ستی
 پی کرد و ه‌له و تاوانی گه‌وره له‌ناویاندا بلأر بو‌ویه‌وه ، وه
 زوردار له‌ناویاندا زوربوو . وه پیغمبه‌رانیان ده‌کوشت ،

^۱ سورة (الانعام) : ۸۶

^(۲) سورة (ص) : ۴۸

و پاشایه‌کیان تیایدا بوو ، زؤر دل ره‌قه و ئینکار بوو ، ده‌لیت :
 نه‌وکه‌سه بووه که (ذوالکفل) دادوهری بؤ کردبوه جا نه‌گه‌ر
 ته‌وبه‌ی کردبیت ، گه‌رپایته‌وه نه‌وا چۆته به‌هه‌شته‌وه (محمدبن
 اسحاق) ده‌لیت : (ایسع بن خطوب) ة .

وه (الحافظ ابو بن القاسم عساکر) له (تاریخه) ده‌لیت :
 (ایسع) (اسباط) ی کوپری _ عدی) کوپری _ شوتلم) کوپری (افرثیم
) کوپری (یوسف) کوپری (یعقوب) کوپری (اسحاق) کوپری
 پیغه‌مبه‌ر (ابراهیم) ه ، وه‌وتراوه : کوپری مامی پیغه‌مبه‌ر
 (الیاس) ه علیهم السلام ، وه ده‌لیت : پیکه‌وه خو‌یان
 حه‌شاردابوو له شاخی (قاسیون) له ترسی پاشایه‌که له (بعلبک)
 پاشان له‌گه‌لیدا پۆشتوه دوا‌ی نه‌وه که خوا‌ی گه‌وره (الیاس) ی
 مراند (ایسع) له دوا‌ی هات بۆقه‌ومه‌که‌ی خوا‌ی گه‌وره کردی به
 پیغه‌مبه‌ر .

(ابن جریر) و غیره ده‌لیت : کاروباری بنی اسرائیل که‌وته لیژی
 و که‌وتنه تاوان نه‌نجام دان و ده‌ستیان کرد به کوشتنی
 پیغه‌مبه‌ران ، خوا‌ی گه‌وره کۆمه‌لیک ده‌سه‌لات دارو پاشایانی زال
 کرد به‌سه‌ریاندا له‌بری پیغه‌مبه‌ران وه نه‌م ده‌سه‌لاتدارانه که‌وتنه
 سته‌م و خو‌ین ریژی به‌سه‌ریانه‌وه ، وه‌ه‌روه‌ها خوا‌ی گه‌وره
 دوژمنانی ده‌ره‌وه‌ی خو‌شیانی ه‌روه‌ها زال کرد به‌سه‌ریاندا ،

وه نه گهر بکه وتنایه ته جهنگ و کوشتار کردن ئه و تابوته ی که له پاش (موسی) و (هارون) به جئ مابوو که خوای گه و ره (سه کینه) ی به هوییه وه بؤ داده به زانندن ئه و تابوته یان ده برد له گه ل خوایاندا به هوی ئه و تابوته وه به ره که تی سه ره که وتنیان بؤ دسته بهر ده کرا ، وه کاتیک که له هندی جهنگدا له گه ل ئه هلی (غزه) و (عسقلان) که به سه ریاندا زال بوون ، ئه و تابوته یان لی سهندن و له ده ستیان بویه وه ، کاتیک ، پاشای بنی اسرائیل ئه مه ی زانی له و سه رده مه دا ملی هات به لاداو مرد .

وه بنی ئیسرائیل به پی ئی سه روکار مانه وه وه ک مه ری بی شوان تا کو خوای پهروه ردگار پیغه مبه ریکی بؤ ناردن به ناوی (شمویل) پاشان داوایان لی کرد که پاشایه کیاز ، بؤ دیاری بکات تا وه کو بجه نگین له گه ل دوژمنه کانیان دا ، (ابن جریر) ده لیت کاتیب مردنه که ی (یوشع) کوپی (نون) تا نه ز کاته بوو که خوای پهروه ردگار (شمویل بن بالی) بؤ ناردن که نه و ماوه یه ده کاته (۴۶۰) سال ، وه پاشان (ابن جریر) یه که یه که ناوی ئه و پاشایانه ی هیناوه که بوون به پاشا به سه ر بنی اسرائیل وه .

پیغه مبه ر (شمویل) علیه السلام :

ناوی (شمویل) ه ره و تراوه (اشمویل) کوپی ، (بالی) کوپی (علقمة) کوپی (یرخام) کوپی (الیهو) کوپی (تهو) کوپی

(صوف) کوپی (علقمة) کوپی (ماحث) کوپی (عموصا) کوپی (عزریا) .

(مقاتل) ده‌لئیت : له‌وره‌سه‌ی (هارون) ه ، وه (مجاهد) ده‌لئیت : (اشمویل) ی کوپی (هلفاقا) یه ، وه‌له‌مزیا تر په‌چه‌له‌کی نه‌هاتوو ه والله اعلم .

(السدی) گپړاوی یه‌ته‌وه اسناده له (ابن عباس) و (ابن مسعود) وه خه‌لکانیک له هاوه‌لان وه هه‌روه‌ها له (الثعلبی) و جگه له‌ویش : یه‌کیک له زورداران (غزه) و (عسقلان) زال بوون به‌سهر بنی اسرائیل دا له‌و جه‌نگه‌دا پاش نه‌وه خه‌لکانیک زوریان له‌بنی اسرائیل کوشت وه خراپه‌یان له‌گه‌ل نه‌وه‌کانیاندا کرد زوریان ، پاشان پیغه‌مبه‌رایه‌تی وه‌ستا له‌ناویاندا له‌و هوزی (سبط لای) یه‌که‌س ده‌رنه‌چوو ته‌نها نافرته‌تیک نه‌بیئت .

پاشان نه‌و نافرته‌ته زور پاراپه‌وه له‌په‌روه‌ردگار که‌وا کوپنکی پښ ببه‌خشښ ، پاشان خوای گه‌وره وه‌لامی پارانه‌وه‌که‌ی دایه‌وه ، کوپنکی پښ ببه‌خشښ و نافرته‌ته‌که‌ ناوی نا (اشمویل) وه مانای نه‌م ناوه به (عبرانی) نه‌وه ده‌به‌خشښت (اسماعیل) واته خوای گه‌وره گوئی له‌دوعاکه‌م بوو .

دوای نه‌وه‌ی گه‌وره بوو دایکی ناردی بو په‌رستگا وه دایه ده‌ست کابرایه‌کی (صالح) ی کرد بو نه‌وه‌ی فیژی خواپه‌رستی

و چاکه ببیت ، لای مایه وه ، دواى ئه وهى ته وای پئی گه یشت و گه وه بوو شهویک خه و تبوو دهنگیک له شوینیکی په رستگا که وه بانگی لى کرد ئه و یش به خیرا نه ناگا هاته وه و وای زانی که ماموستاکه ی بانگی ده کات بویه پیى ووت : تو منت بانگ کرد ؟ نه ویش پیى خوش نه بوو بترسى ووتى : به لى بخه وه ئه ویش خه و ته وه پاشان جارى دووم هر به هه مان شیوه و جارى سى یه مېش به هه مان شیوه ، (جبریل) بوو عله السلام بانگی ده کرد پاشان هات بو لایى و پیى لهرموو : خواى پهروه ردگارت توى ناردووه بو قه و مه که ت ، پاشان ، ئه و بووداوانه ی پووی دا له گه ل قه و مه که ی که خواى گه وره باسى کردووه له قورئاندا .

خوای گه وره ده فهرمویت ﴿ ألم تر إلى الإماء من بني إسرائيل من بعد موسى إذ قالوا لنبي لهم ابعث لنا ملكاً نقاتل في سبيل الله قال هل عسيتم إن كتب عليكم القتال إلا تقاتلوا ، قالوا وما لنا إلا نقاتل في سبيل الله وقد أخرجنا من ديارنا ، وأبنائنا ، فلما كتب عليهم القتال تولوا إلا قليلاً منهم ، والله عليم بالظالمين ، وقال لهم نبيهم إن الله قد بعث لكم طالوت ملكاً ، قالوا أنى يكون له الملك علينا ونحن أحق بالملك منه ، ولم يؤت سعة من المال قال إن الله اصطفاه عليكم وزاده بسطة في العلم و الجسم و الله يؤتى ملكه من يشاء والله واسع عليم . و قال لهم نبيهم ان آية ملكه ان ياتيكم التابوت فيه سكينة من ربكم و

بقية مما ترك ال موسى و ال هارون تحمله الملائكة ان في ذلك لاية لكم ان كنتم مؤمنين . فلما فصل طالوت بالجنود قال ان الله مبتليكم بنهر فمن شرب منه فليس مني و من لم يطعمه فانه مني الا من اغترف غرفة بيده ، فشربوا منه الا قليلا منهم ، فلما جاوزه هو و الذين امنوا معه قالوا لا طاقة لنا اليوم بجالوت و جنوده ، قال الذين يظنون انهم ملاقوا الله كم من فئة قليلة غلبت فئة كثيرة باذن الله و الله مع الصابرين ، ولما برزوا لجالوت و جنوده قالوا ربنا افرغ علينا صبرا وثبت اقدامنا و انصرنا على القوم الكافرين ، فهزموهم باذن الله و قتل داود جالوت و اتاه الله الملك و الحكمة و علمه مما يشاء ، و لولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لفسدت الارض ولكن الله ذو فضل على العالمين (١)

زورينهى نهلى تهفسير دهليين : نهو پينغه مبهرى قهومهى كه باس كراوه لهم نايه تانهدا (شمويل) ه ، ووتراوه : (شمعون) ه وه دهليين : هردووكيان يهك كهسن ، وه وتراوه : (يوشع) ه ، بهلام نه مهيان زور دووره له راستي يه وه بهو بهلگه يهى كه (امام ابو جعفر بن جرير) باسى كردووه له (تاريخه) ه كه ، دهليين : نيوانى مردنى (يوشع) له گهل ناردنى (شمويل) چوارسه دو شهست ساله (٤٦٠) ... والله تعالى اعلم .

نه‌وی لیژده‌دا مه‌به‌سته نه‌ویه که‌ئهم قه‌ومه پاش نه‌وه‌ی جه‌نگ له‌ناوی بردون و فه‌وتانوونی و دوزمنان زالّ بوون به‌سهریاندا ، داوایان کرد له‌پیغهمبه‌ره‌که‌یان که‌سه‌رکرده‌یه‌کیان بو‌ده‌ست نیشان بکات بیته‌پیشه‌وای جه‌نگیان تا له‌دوای ئهم پیشه‌وایه‌یانه‌وه جه‌نگ بکه‌ن و توّله‌ی خویمان بکه‌نه‌وه ، نه‌ویش پی‌ی ووتن (هل عسیتم ان کتب علیکم القتال الا تقاتلوا ، قالوا وما لنا الا نقاتل فی سبیل الله) واته : چ شتیک ده‌بیته‌پنگرتا کوشتار نه‌که‌ین (وقد اخرجنا من دیارنا و ابناننا) وه‌ده‌یان ووت : نیمه‌جه‌نگمان له‌گه‌ل کراوه و لیمان کوژراوه ، بو‌یه‌پاست نه‌ویه بجه‌نگین و پاریزگاری له‌نه‌وه‌کانمان بکه‌ین و نه‌و منالانه‌مان پزگار بکه‌ین که‌بی‌ده‌سه‌لات ماونه‌ته‌وه له‌ژیر ده‌ستی دوزمناندا .

خوای گه‌وره ده‌فهرمیت (فلما کتب علیهم القتال تولوا الا قلیلا منهم ، و الله علیهم بالظالمین) کاتیک مؤله‌ت و له‌سهریان نووسرا جه‌نگ کردن زوریان پشتیان تی‌کرد و خوای گه‌وره‌ش زانایه‌به‌سته‌مکاران ، وه‌ه‌روه‌ها له‌شوینی په‌رانه‌وه‌ی پووباره‌که‌ش باس کراوه که‌که‌میکیان نه‌بیته‌په‌ریونه‌ته‌وه له‌گه‌لیدا .

(وقال لهم نبیهم ان الله قد بعث لکم طالوت ملکاً) (الثعلبی)

ده‌لئیت : نه‌وه (طالوت) ی کوپی (قیس) کوپی (الفیل) کوپی

(حارو) کوپی (تحورت) کوپی (افیح) کوپی (انیس) کوپی
 (بنیامین) کوپی (یعقوب) کوپی (اسحاق) کوپی پیغه مبه ر
 (ابراهیم) ه علیه السلام

(عکر مه) و (السدی) و وتویانه : ناو گیز بووه ا وه (وهب بن
 منبه) و وتویه تی : (دباغاً) پیسته پاکه ربووه ، وه جگه له مانه ش
 شتی تر و تراوه و الله تعالی اعلم .

له بهر نه مه ش بوو دهیان ووت : (قالوا انی یكون له الملك علينا
 ونحن احق بالملك منه ولم یؤت سعة من المال) واته چۆن ده بیئت بیئت
 به ده سه لآت دار به سه ر مانه وه کاتیک نیمه له پینش تر و هه قتر
 وایه بو نیمه بیئت نه وه ده سه لآت وه نه وه سه ر وه تی زوری نی یه ،
 وه نه وه شیان ده ووت که وا (سبط لای) پیغه مبه رایه تی تیا بووه
 و مولک و ده سه لآتیش له (سبط یهوذا) دا بووه ن وه نه مه ش له
 نه وه ی (بنیامین) ه و جیا وازه و ده ستیان کرد به قسه پی ووتنی
 له ده سه لآت کیدا به سه ریاندا و وتیان : هه ق وایه بو نیمه بیئت و
 نیمه له پیشتترین بو ده سه لآت و هه روه ها نه وه شیان ووت که وا
 کابرایه کی که م ده رامه ته وچۆن ده بی بکریته ده سه لآت دار

ورتی : (قال ان الله اصطفاه علیکم وزاده بسطة فی العلم
 و الجسم) و تراوه : خوای گه وره وه حی کرد بو (شمویل) ه که
 دریزی نه وه که سه له ناستی دریزی نه وه عه صایه یه وه نه گه ر هاته

لات نهوسه ردهمه دهگوریت له بهزیوی و نهوه کهسه دهبیته
 دهسه لات دار ، پاشان هه موویان دهرچوون و خویمان دهپیوا بهو
 داره و کهسیان بهناستی دریزئی داره که نهدهبوون جگه له
 (طالوت) نه بیته ، دواى نهوهی که چوه لای (شمویل) کردی
 بهدهسه لات دار و پاشا بهسهر (بنی اسرائیل) ه وه و پیوی ووتن
 : (ان الله اصطفاه عليكم وزاده بسطة في العلم والجسم) ووتراوه :
 له باره ی جهنگه وه لیزان بووه ، وه ووتراوه بهلکو له باره ی
 لاشه شهوه به (مطلق) ی (و الجسم) ووتراوه : دریزئی ، وه ووتراوه
 : له جوانی دا ، وه دیاری بهلگه کان نهوهیه که له هه موویان
 جواتر و زاناتر بووه پاش پیغه مبهروکه یان علیه السلام (والله
 یؤتی ملکه مکة من یشائی) فله الحکم و له الأمر و الله سمیع علیم .^(١)
 (وقال لهم نبیهم ان آية مولکة أي یاتیکم التابوت فیہ سکینه من ربکم
 وبقیة مما ترک آل موسی وال هارون تحمله الملائکة ، ان فی ذلك لآیة
 لکم ان کنتم مؤمنین) نه مهش بیهکیک بوو لهو بهره که تانه ی نهو
 پیواوه چاکه کرا به پاشایان ، که بویمان بگه ریته وه وه نهو تابوته ی
 له دهستیان سه نرابوو له کاتی جهنگدا ، دوزمنانیان بهوه له ناوی
 بردو بوون ، به هوئی نه مه وه سه رکه وتنیان به دهست دهینا بهسهر
 دوزمنه کانیاندا (فیہ سکینه من ربکم) ووتراوه : تاسیکی

^(١) نایه تی به لکو ووته ی (ابن کثیر) ه

نالتونى تىادا بووه كه‌سنكى پیغه‌مبه‌رانى تیا شو‌راوه ،
 وه‌وتراوه (السکینه) وه‌ك بایه‌كى توندی پۆشتوو وایه ،
 وه‌وتراوه : شیوه‌ی په‌سمه‌که‌ی وه‌ك پشیله‌یه‌ك وابوو له‌کاتی
 جه‌نگدا ده‌نگی لى بهاتایه به‌نى ئیسرائیل یه‌قینیان ده‌بوو به
 سه‌رکه‌وتن ، (وبقیة مما ترك ال موسى وال هارون) وتراوه :
 (كان فيه رضاض الالواحى و شىء من المن الذى كان نزل عيهم بالتيه)
 واته : (هه‌ندى پاشماوه‌ی ئه‌و له‌وحانه‌ی تیا بووه كه‌ خوای
 گه‌وره نامۆزگاری پینمویى کردنى ئه‌و کاته بو موسى کردبوو
 له‌و له‌وحانه‌دا ، له‌گه‌ل هه‌ندىک له‌جۆره گه‌زۆ له‌و کاته‌دا دابه‌زى
 بۆیان له‌ناوچه‌ی (التیه) .

(تحمله الملائكة) واته : مه‌لائیکه‌ته‌کان بۆتانى ئه‌مینن هه‌لیان
 گرتوووه وه‌ ئیوه‌ش ئه‌وه به‌چاوی خۆتان ئه‌بینن بۆ نمونه‌و
 په‌ندى خوای گه‌وره به‌سه‌رتانه‌وه بیټ وه‌ حوجه‌یه‌ك بیټ له‌سه‌ر
 راستى ئه‌وه‌ی پیتان ده‌لیم وه‌ت هه‌روه‌ها له‌سه‌ر راستى ده‌ست
 نییشان کردنى ئه‌و پیاوه به‌ده‌سه‌لاتدار به‌سه‌رتانه‌وه بۆیه
 له‌دوايیدا ده‌لیت (ان في ذلك آية لكم ان كنتم مؤمنين)

وتراوه : کاتیک سته‌م کاران زال بوون و جه‌نگیان برده‌وه و
 ده‌ستیان گرت به‌سه‌ر ئه‌و تابوته‌دا كه‌ زۆر مباره‌ك بوو چونکه
 سه‌کینه‌ر هه‌ندى شتى تری تىادا بوو كه‌ پاشماوه‌ی مباره‌ك بوو

، ووتراوه : هه‌روه‌ها (تورات) ی تیادا بووه ، پاشان که که‌وته ده‌ستیان خستیانه ژیر بتیک له و بتانه‌ی ده‌یان په‌رست له خاکی خۆیاندا دوا‌ی نه‌وه‌ی که به‌یانیان کرده ، تابوته‌که له‌سه‌ر سه‌ری بته‌که‌دا بوو نه‌وانیش خستیانه‌وه ژیر بته‌که پاشان پوژی دووم به‌همان شیوه تابوته‌که خرابوویه‌وه سه‌ر بته‌که و نه‌وانیش خستیانه‌وه ژیر بته‌که‌یان‌ه‌وه ، دوا‌ی نه‌وه پوژی سه‌هم به‌همان شیوه و نه‌م پووداوه هر دووباره ده‌بوویه‌وه بویه به‌وه‌یان زانی که‌وا نه‌مه فرمانیکه‌و ویستی خوای گه‌وره‌یه بویه له‌شاره‌که‌ی خۆیان بردیانه ده‌روه و له گوندیک له گونده‌کانی خۆیاندا یان نا و پاشان توشی ده‌ردیک بوون له‌ملیاندان که نه‌مه‌ش هر به‌رده‌وام بوو کردنیانه سه‌روو چهرخی‌یه‌ک و به‌دوو مانگاوه په‌وانه‌یان کرده‌وه ، وه‌وتراوه : مه‌لایکه‌ته‌کان لسیان ده‌خورپن تاوه‌کو گه‌یشتن به‌ده‌ستی کومه‌لنیک له‌بنی نیسرائیل که سه‌یریان ده‌کرد وه‌ک چۆن پیغه‌مبه‌ره‌که‌یان پی‌ی راگه‌یاندن ، به‌لام خوای گه‌وره زانیه‌که چۆن مه‌لایکه‌ته‌کان هی‌نایانه‌وه ، وه‌ظاهری نایه‌ته‌که‌و تی گه‌یشتنی نه‌وه‌یه که مه‌لایکه‌ته‌کان هه‌لیان گرتبوو خۆیان ، والله اعلم گه‌ر چی نه‌وه‌ی یه‌که‌میان زۆربه‌ی موفه‌سرین گنراویانه‌ته‌وه .

(فلما فصل طالوت بالجنود قال ان الله مبتليكم بنهر فمن شرب منه فليس مني ومن لم يطعمه فانه مني الا من اغترف غرفة بيده) ابن عباس و زۆریه‌ی موفه‌سیرین ده‌ئین : نه‌و پوو‌باره پوو‌باری (نه‌ردن) بووه ، وه‌یه‌کیک له‌فه‌رمانه‌کانی طالوت بو سهر‌بازه‌کانی نه‌م پوو‌باره بوو که نه‌ویش فه‌رمانی پیغه‌مبه‌ره‌که‌یان بووه و به‌فه‌رمانی خوای گه‌وره تاتاقی‌یان بکاتوه فه‌رمانه‌که‌ش نه‌ویه که‌مه‌ر که‌س له‌م ناوه بخواته‌وه له‌گه‌لماندا نایه‌ت بو نه‌و جه‌نگه ، وه‌که‌س شوینی ناکه‌ویت ، جگه له‌و که‌سانه‌ی که نایخونه‌وه یان که‌سیک له‌مشتیدانادا چیش ده‌که‌ن .

خوای گه‌وره ده‌فه‌رموینت : (فشربوا منه الا قليلاً منهم) (السدی) ده‌ئیت : (جه‌نگا‌وه‌ره‌کان (۸۰,۰۰۰) هه‌زار که‌س بوون ، به‌لام (۷۶,۰۰۰) یان له پوو‌باره‌که‌یان خوارده‌وه‌وه پاشان (۴۰۰۰) که‌سیان لی مایه‌وه .

وقد روی البخاری فی صحیحه من حدیث اسرائل وزهیر والثوری ، عن ابی اسحاق ، عن البراء بن عازب قال : (نیمه‌ی هاوه‌لانی پیغه‌مبه‌ر ﷺ گفتوگومان ده‌کرد له‌باره‌ی ژماره‌ی نه‌و که‌سانه‌ی به‌شداری (بدر) یان کردبوو که ژماره‌یان وه‌ک ژماره‌ی نه‌و که‌سانه‌ی بوون له‌گه‌ل (طالوت) دا له پوو‌باره‌که په‌رینه‌وه ،

وه‌نه‌وه‌ی په‌رپیسه‌وه له‌گه‌لیدا ته‌نها (۳۱۰) و شتیك زیاتر
 باوه‌پردار بوون ، وه‌ووته‌ی (السدی) که‌فه‌رموویه‌تی ژماره‌ی
 سه‌ریازه‌کانی (طالوت) (۸۰۰۰) که‌س بووه (فیه نظر) ، چونکه
 خاکی (بیت المقدس) ی نه‌و کاته توانای جی بوونه‌وه‌و
 کو‌بوونه‌وه‌ی نه‌م ژماره سه‌ریازه نی‌یه . . . والله تعالی اعلم .

خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت (فلما جاوزه هووالذین آمنوا معه قالوا لا
 طاقة لنا اليوم لجالوت وجنوده) واته : خوایان به بی هی‌زو که‌م
 زانی وه‌مه‌روه‌ها نه‌وه‌شیان پاگه‌یاند که‌ توانایی به‌رگری و
 پو‌وبه‌پو‌وبونه‌وه‌ی دوژمنه‌کانیان نی‌یه ، به‌و ناسته‌ی که‌نه‌مان
 که‌من وه دوژمنه‌کانیان زورن . (قال الذین یظنون انهم ملاقوا الله
 کم من فنة قتیلة غلبت فنة كثيرة باذن الله والله مع الصابرين) واته :
 (جی‌گیری کردن و نازایه‌تی و شو‌په‌سواری و له‌هلی باوه‌پو
 وه‌نارام گر دهن له‌سه‌ر ناخوشی و نازارو نه‌شکه‌جه .

(ولما برزوا لجالوت وجنوده قالوا ربنا افرغ علينا صبرا وثبت اقدامنا
 وانصرنا على القوم الكافرين) داوایان کرد له‌ خوای گه‌وره
 که‌نارام گری و خو‌راگریان پی‌ببه‌خشی ، واته خوای گه‌وره
 دایان پی‌وشیت به‌ نارام گری و له‌ سه‌روه‌یان (ایسه‌زینیت تا
 دل‌ه‌کانیان جی‌گیر بیت و له‌ پارای بکه‌ویت ، وه : کانیان جی‌گیر
 بکات له‌ کاتی جه‌نگ دا ، داوایان کرد که‌ خه‌پاگری ناروده

ودره‌وه‌یان پی‌بیه‌خشیت وه سهرکه‌وتنیان بو بیت به‌سهر
 دوزمنه‌کانیاندا ، (نه‌وانه‌ی باوه‌پناهننن به‌خوا و نایه‌ته‌کانی)
 خوای‌گه‌وره‌پارانه‌وه‌که‌یانی وهرگرت و سهرکه‌وتنی پی‌به‌خشین
 بو یه‌خوای‌گه‌وره‌ده‌فرمویت ﴿ فهزمومهم باذن الله ﴾ به‌هیز و
 ویستی خوای‌په‌روه‌دگار نه‌ک به‌کوششی خویان ، وه‌به‌هیز و
 سهرکه‌وتنی خوای‌گه‌وره‌نه‌ک به‌هیز و به‌ژماره‌ی خویان ، که‌له
 کاتینکدا دوزمه‌کانیان له‌وپه‌ری‌ته‌واوی ژماره‌دا بوون ، وه‌کو
 خوای‌گه‌وره‌ده‌فرمویت ﴿ ولقد نصرکم الله ببدر وانتم اذلة ،
 فاتقوا الله لعلکم تشکرون ﴾^(۱)

خوای‌گه‌وره‌ده‌فرمویت ﴿ وقتل داود جالوت واتاه الله الملك
 والحکمة وعلمه مما یشاء ﴾ نه‌م نایه‌ته‌به‌نگه‌یه‌له‌سهر‌نازایه‌تی
 (داود) کوشتنیکی زور سهرشور کردن کوشتویه‌تی ، و
 سهربازه‌کانی پی‌هل‌هاتن کردوه ، وه‌هیچ‌شتیک‌له‌وه‌خوش
 تر نی‌یه‌که‌له‌جه‌نگدا پاشاکه‌بکوژینت و به‌هویه‌وه‌ده‌ستکه‌وتی
 زور ببیت و نازیان و پال‌هوانان به‌دیلی‌بگیرین ، ووشه‌ی
 په‌روه‌دگار بدریت به‌سهر‌بت و دارو‌ده‌سته‌که‌ی‌دا و هه‌ق و
 چاکه‌خوازی‌ده‌ریکه‌ویت و بالا‌ده‌ست بیت .

^(۱) سورة آل عمران : ۱۲۲

(السدى) گيږاويه ته وه : كه (داود) بچوكترينى كورې باوكى بووه ، كه (۱۳) كورې بوون ، (داود) له كاتى جهنگدا گوئى له (طالوت) بوو سهر يازه كانى هان دودا بو كوشتنى (جالوت) و ده يوت : هر كه س جالوت بكوژئ كچه كه مى دوده مى و هاوبه شى ده كه له دهسته لآكه مدا ، (داود) له سهر ناميزى بهرد هاويشتن بوو كه شاره زاي يه كى ته واوى هه بوو تيايدا ، كاتيك كه بهرپنوه بون ، بو جهنگه كه له گال بنى نيسرائيل دا گوئى له بهرديك بوو بانگى لى كردووه ووتى بمبه له گال خوتاد به من (جالوت) ده كوژئ ، نه ویش نه و بهر دهى هه ل گرت و پاشان بهرديكى تر به هه مان شپوه بهردى سى هه مېش به هه مان شپوه ، پاشان كاتيك هه ردو سوپا كه به يه ك گه يشتن (جالوت) هاته ده رى و بانگى كردو (داود) چوو ده رى بو به لام (جالوت) پى ووت : بگه رپروه پيم ناخوشه كوشتنى تو ، نه ویش ووتى : به لام من حه ز به كوشتنى تو ده كه م ، پاشان هه رسى بهر ده كه ي خسته ناو ناميزى برد هاويشتنه كه وه و پوى كرده (جالوت) و بهر ده كان هه رسى كيان بونه يه ك بهردى سهخت ، پاشان بهر ده كه ي هاويشت و داي به سهر (جالوت) داو كردى به دووبه شه وه سهرى ، وه دواى دا (طالوت) به لينه كه ي بو برده سهرو كچه كه ي خوى پى داو له دهسته لآته كه ي هاوبه شى كردوو (داود) بويه

پياو، ښی ناودارو خوشه ويست له ناو بنی اسرائیل داو تاراده يه ک
 خوشيان ده ويست له (طالوت) زیاتر، باس کراوه که (طالوت)
 هسودی پښی د هبرد تاوای لښی هات چهند جار ده یویست
 بیکوژنی به لام دهستی پښی نه ده گیشته ، زانا کانیان پښی گری
 نه م کاره یان له (طالوت) ده کرد تاوای لښی هات (طالوت) که و ته
 کوشتنی زانا کان به ناستیک زور که م له زانا کان به زیندووی
 مانوه پاش نه مه (طالوت) په شیمان بووه وه و ته وبه ی کرد و
 وازی له و خرابه کاری به هینا و زور ده گریا و ده چوه : ز گوږستان
 نه وه نده ده گریا تا زه وی به که ی ته پ ده کرد ، پوژیک بانگ کرا له
 گوږستان : نه ی طالوت .. نیمه ت کوشته که زیندووی بووین وه
 نازارمان ده ده یست که مردووشین ، له مه وه گریانه که ی زیادی
 کردو دلی زیاتر به په روښ و تنگ تر بوو ، پاشان ده گه پرا
 پرسپاری زانایه کی ده کرد تا پرسپاری لښی بکات که ته وبه ی
 و ه رده گیری تی و قبول ده بیست ؟ پښی یان ووت : جا تو زانات
 هیشتووه به زیندووی ؟ اتا وه کو نافر ته تی کی خوا په رستیان پښی
 نیشان داو دهستی گرت و له گه ل خویدا بردی بو گوږستانه که و
 بولای گوږی (یوشع) علیه اسلام ، ده لښن : نافر ته که پاراپیه وه
 له خوی گه وره تا وه کو (یوشع) هه ستایه وه له گوږه که یدا ، وتی
 : قیامت هاتووه ؟ نافر ته که ووتی : نه خیر ، به لام نه مه

(طالوت) و پرسپارت لئ دهکات ئایا تهوبه ی بؤ هیه ؟ نهویش
 ووتی : به لئ دست بهرداری پاشایه تی ببیت و بپروات بجه نگیئ
 له پیناوی پهروه ردگاردا تاوه کو ده کوژدیت ، پاشان (طالوت)
 ده رچوو بؤ جیهاد کردن تاوه کو کوژا به مردووی گه پرایه وه .
 دهسته لاته که ی بؤ (داود) به جئ هیئت و خوئی و (۱۳) کوپی
 ده رچوون بؤ کوشتار کردن له پیناوی خوادا تاوه کو کوژا ،
 ده لئین : نه وه یه که خوای گوره ده فهرمویت ﴿ و آتاه الله الملك
 والحکمة و علمه مما یشاء ﴾ به م شیوه یه (ابن جریر) له (تاریخه)
 گنپراویه ته وه له رینگای (السدی ، باسناده) ، به لام له هندی
 شتی دا تی پوانین (وانه بوون) هیه .. والله تعالی اعلم .
 وه محمد بن اسحاق) ده لئیت : نهو پیغه مبه ره ی نئرا هوالئ دا به
 (طالوت) که تهوبه ی لئ وهرده گیریت ، نهو پیغه مبه ره ش
 (الیسع اخطوب) بوو ، وه هروه ها (ابن جریر) گنپراویه ته وه ، وه
 (الثعلبی) باسی کردوه که هینانی بؤ لای گوپی (شمویل) و
 سه رزه نشتی کردوه ، له زه وی یه وه کردوه یه تی ، نه مه یان
 (انسب) تره . وه له وه ده چیت له خودا بویت که هه ستابیته وه
 له ناو گوپه که ی .۱. نهک به راستی هه ستابیته وه به زیندووی ،
 که نه مه ش موعجزه یه کی پیغه مبه رایه تی یه وه نهو ئافره ته
 پیغه مبه ره نه بوو .. والله تعالی اعلم ، (ابن جریر) ده لئیت : نه هلی

تورات بانگه شهي نه وه ده کن که ماوهی پاشایه تی (طالوت)
 تاوه کو کوشتنی خوئی له گه ل کورپه کانیدا (۴۰) سال بووه ..
 والله تعالی اعلم •

په ندو ناموژگاری

په ندی به سه هاتی (حزقیل) علیه السلام :

له به سه هاتی نه م پیغه مبه ره و قومه که ی په ندی گه وری تیادایه
 بو نه و که سانه ی دلّه کانیا ن هر دم کراویه بو په ندو ناموژگاری
 نه و که سانه ی خوای گه وره به فضل و په حمی خوئی هیادایه تی
 داو ن بو پړنگه ی باوه پړو پړنگای به خته وهری ، قومه که ی (حزقیل)
 خوای گه وره دهر دیک ی کوشنده ی تیادا بلاو کرد بوونه وه جاله
 به هو ی گونا هیان بو بیئت یان له بهر هر شتیکی تر بیئت ، نه م
 قومه دیاره باوه پریان به وه لاواز بووه که نه گه ر خوای گه وره
 شت نه سیبیئت له چاره هر ده بیئت بیئت . وایان ده زانی نه گه ر
 له و دی یه هل بین نیتر کوتایی نایه ت به ژیانیا ن ، نامرن به لام
 کاتیگ دهر چوون یه که م جار پاشان هاتنه وه دوا ی نه وه نه و
 کو مه له که مه شی که ما بوونه وه نه و انیشیا ن هی نایه ناستی بو
 چوونه که ی خو یا ن بو یه ووتیا ن گه ر نه م طاعونه که هاته وه نا و
 گونده که نیمه ش هل دین بو یه بروا خوشکانی باوه پدار چاو
 لی کردن دهر دیک ی سامنا که به تایبه ت به بی زانیاری بی چاو

پۆشنی وه به داخه وه زۆریکمان نیستا له موسلمانان توشی ئەم
 دهرده بوین وه هەندیکمان چاولی کردنی کۆمه له گومراکان
 دهکەون و قەوانی به تالەئانی ئەوان لێ دەرده نهوه ووشه و
 زاراوه ی جووری ئەوان ده لینه وه ئەمه ئاینی خوای گهوره یه و
 شتیکی تازه نی یه وه شتیکی نه وه نده هه لوه شاو لاواز نی یه
 تاوه کو بو چونمان وا بیست که نه گهر ناوانه کهین و ناوا نه بین کهس
 موسلمان نابیت یان ده لێن ئاین شیرین ده کهین لایان ، باشه ئایا
 ئاین تاله ؟ ئاین پهوکەش و ناوه وه ی داپزاوه تا بویه بکریت ؟
 پاش نه وه بو جاری دووهم طاعونه که بلای بویه وه و هه موان
 له دست قه ده ری خوای گهوره هه ل هاتن نه یان ده زانی ﴿ اینما
 تکنونا یلیریکم الموت ولو کنتم فی بروج مشیده ﴾ پاشان که شتنه نه
 شوینه به لام نه یان زانی که وا خویمان به پئی خویمان پریان کرد بو
 ئەو شوینه ی رۆژیان تیایدا ته واو ده بیست ، خوای گهوره
 فرموی بمرن ده ست به جی مردن چونکه ئەو پۆج و لاشه یه
 په روه ردگار خۆی خاوه نی یه تی و زیان سود بو ئەو لاشه یه هه ر
 په روه ردگار پئی ده به خشیت ، لای ده بات له سه ری . ئەمه ش
 په ندیکه بو نیمه ی باوه پدار که خوای گهروه هه موو شته کانی له

(لوق المحفوظ) دا نویسه وهك ده فرمویت ﴿ الم تعلم ان الله يعلم ما في السموات والارض ان ذلك في كتاب ان ذلك على الله يسير ﴾ ^(۱) وه ههروهه ما فی صحیح مسلم ، عن عبدالله بن عمر و بن عاصی رضی الله عنهما قال . قال رسول الله ﷺ ﴿ كتب الله مقادیر خلایق قبل ان یخلق السموات والارض بخمسين الف سنة ﴾ ^(۱) وه ههرونه تیکی پیغه مبهری خوییه که کاتیکی شتیکی پوو نه دات نه لیلین (نه گهر و امان بگردایه وانه ده بوو) به نکو ده بییت بلین (قدر الله وما شاء فعل) نومه ووته ی پرواداره .

پاشان په ندیکی گه وره و به نگه یه کی تری نه وه یه تایدایه که خوی گه وره مروئی ده مرینیت و توانانی زیندوو گردنه وه شی هیه و زور ناسانه لای خوی گه وره هه نه وهنده خوی گه وره فرمانی کرد که بمرن مردن و وه فرمانی کرد که زیندوو ببنه وه زیندوو بوونه وه ، وه خوی گه وره له بهر چاوی هه ندیک پیغه مبهردا مروئی مردووی زیندوو کردوته وه یان گیانی له بهرانی تر که له م بهسرهاته دایه یه کیکیانه وه ههروهه ما بهسرهاتی (ابراهیم) که بالنده کانی پارچه پارچه کردوو هه ریه که له سهر کویریکی داینان و پاشان خوی گه وره زیندووی

^(۱) الحج : ۱۷۰ .

^(۱) رواه مسلم ، کتاب القدر ، ذکر حجاج آدم و موسی علیهما السلام

کردنه وه ، یان به سهرهاتی (عیسا) علیه السلام که مردووی
 زیندوو کردو ته وه ، به فرمانی خوی پروهردگار °
 پاشان پهندیکی ترو سونه تیکی تر نه وه یه که هردهم بیر له
 دروست کراوه کانی خوی گوره بکینه وه له و شوینه وارو
 پاشماروه و قومه کانی ترو به سهرهاته کانیان بیر بکینه وه و
 پهندی لئ وهر بگرین ، (حزقیل) وه که هه رو باورداریکی
 راسته قینه و پیغه مبهران ئه ی پوانیه پاشماروه ی قومه که و
 نیسه که کانیان وه زور پئی خوش بوو که خوی گوره له بهر
 چای خویدا زیندوو یان بکاته وه ، وه نه وه ش فهدل و په حمیکی
 خوی گوره یه بو (حزقیل) علیه السلام که همویانی بانگ کرد
 به فرمانی خوی پروهردگار و زیندوو بوونه وه ،

خوی پروهردگار ده فرمویت ﴿ قل سیروا فی الارض فانظروا کیف
 کان عاقیبة الذین کانوا من قبلکم ﴾ وه هردهما ﴿ اعظکم بواحدة ان
 تقوموا لله مثنی وفرادا ثم تفکروا ﴾ وه ئایه تی پیروز زوره له م
 باره یه وه °

پهندی به سهرهاتی

(ایسع) علیه السلام

هردهما له خویندنه وه ی کورتی به سهرهاتی (ایسع) علیه
 السلام نه ومان بو درده که ویت که له سهرده میکی . سته م و لادان و

تاوان کردندا هاتووه وه خه‌لکی چاوپوشن کردوه به‌زانیاری ناین ، وه خۆشی زۆر په‌یوه‌ست بووه به خواپه‌رستی و فرمان کردن به‌چاکه و پئی گری کردن له خراپه و وه هه‌روه‌ها ده‌ست به‌رداری شه‌ریعت و به‌رنامه‌ی خوای گه‌وره‌ نه‌بووه ، وه‌کو هه‌موو پیغه‌مران نه‌رکی سه‌رشانی خۆیی نه‌نجام داوه .

ئیمه‌ی به‌روادار هه‌رده‌م ده‌بیئت بی ئاگانه‌بین له‌شه‌ریعتی په‌روه‌ردگار وه ده‌بیئت په‌یوه‌ست بین پئی‌یه‌وه و له لۆمه‌ی لۆمه‌کارانیش نه‌ترسین چونکه خوای گه‌وره‌ پۆزی ده‌رو ژیان و مردنی دروست کراوه‌کانی به‌ده‌سته وه نه‌گه‌ر هه‌موو سه‌رزه‌وی کو‌یبنه‌وه له دژت ناتوانن زیانت پئی بگه‌یه‌نن مه‌گه‌ر ئه‌وه نه‌بیئت که په‌روه‌ردگار له چاره‌ی نویسیبیئت ، وه کۆمه‌ک و سه‌رکه‌وتن هه‌رلای په‌روه‌ردگاره‌و هه‌موو کاروباره‌کانی تر .. باشه گه‌ر ئیمه ئه‌وه بیروباوه‌رمانه ئیتر بۆ ده‌بیئت ناسان کارێ بکه‌ین له حه‌رام کراوه‌کانی خوای په‌روه‌ردگار (والعیان بالله) یان بۆ ده‌بیئت بچینه سه‌ر کورسی و له‌پال بی باوه‌راندان قسه‌ی ئه‌وان بکه‌ین یان بۆ ده‌بیئت هاویری خۆمان ده‌ربه‌رین بۆیان ؟ ئه‌ی نازاندن دۆستایه‌تی و دۆژمنایه‌تی له پیناوی خوای گه‌وره‌دا به‌شیکه‌ وه‌ک هه‌موو به‌شه‌کانی تری بیروباوه‌ر؟ یان یان یان

ته‌نھا له‌بەر نه‌وه‌ی خه‌لکی پییمان نه‌لین (دروینا) و (شینت) و (توندپه‌و) و (کۆنه‌په‌رست) باشه وه‌لامتان چی‌یه بو نه‌و وشه ناشیرینانه‌یه‌ی که به پیغهمبهران ده‌ورت ؟ نایا نیوه به‌پرز تره نازیز تره نرخ دارن له پیغهمبهری خوا بی گومان به خوئی ژنر پی‌ی نابن نه‌ک خوی ، بویه براو خوشکانی باوه‌پدار نه‌و که‌سانه‌ی به‌پراستی ده‌ستیان گرتووه به قورئان و سوننه‌ته‌وه ، قوئی باوه‌پری بو هه‌لمالن بو چاکه‌خوازی و بلاه‌کردنه‌وه‌ی نه‌م نایینه پیروزه و نه‌فس و مال و که‌ستان پیاریژن له‌و ناگره‌ی ناماده کراوه بو بی باوه‌په‌ر سته‌م کاران ، کئی بی له‌وه سته‌م کار تر بی‌ت که هاوبه‌ش بو خوا پریار ده‌دات و کئی بی‌ت له‌وه سته‌مکار تر بی‌ت که هه‌ول ده‌دات ناین ته‌شه‌نه ناکات ، له‌نه‌فس و که‌س و مالیاندا چی‌به‌چی‌ی ناکات ؟

بویه براو خوشکانی باوه‌پدار نامۆزگاری خۆم و نیوه‌ش ده‌که‌م به‌په‌یوه‌ست بوونی پاسته‌قینه‌وه به قورئان و له‌رمووده پیروزه‌کانی پیغهمبهری خواوه با هه‌موو سه‌رزه‌ویش لی‌تان زویر بی‌ت ، نه‌مه ته‌نھا پئی‌ی چاره‌سه‌ر کردنه بۆمان . بۆنه‌و ده‌رده‌ی که بلا‌بوته‌وه تیاماندا وه‌خوای گه‌روه ده‌فه‌رمووت ﴿ اطیعوا الله ورسوله ﴾ وه هه‌روه‌ها باوه‌پمان ته‌واو نابیت تاره‌کو پیغهمبهر ﷺ نه‌که‌ین به‌حه‌که‌م تاکاریش نه‌که‌ین به‌وه‌ی هیناوی‌یه‌تی

له پوره دگار هوه پزگارمان نابیت و سهرفران نابین (فلا وربك لا
 یؤمنون حتی یحکموک فیما شجر بینهم ثم لا یجدون فی انفسهم حرجا
 مما قضیت ویسلموا تسلیماً)

په ندی به سهرهاتی پیغه مهران (شمویل) علیه السلام :

له به سهرهاتی پیغه مهران (شمویل) علیه السلام) دا په ندو
 "تاموژگاری زور به پیزی تئ دایه سهره تا بردنی بولای
 ماموستایه کی خواپه رست تاوه کو پئی چاکه خوازی و
 په رستنی خوای گه وره بیته شتیکی چه سپاو له ناخی دا
 نه مه ش چاکی دایکی بوو که ئا فره تیکی له خواترس بووه ، بویه
 خوشکانی باوه پدار به م شیوه یه ده بیت به ته نگ په روره ده کردن
 و گه وره کردنی بولنه کانیا نه وه بن نه ک هر به مندالی پوشاکی
 ناشرعی و فیزی و وتهی نابه جئ بکرنیت وه ک له م پوژگاره ی
 خو ماناد گه ر منداله کت پوشاکیکی شرعی بی پوشیت خه لکی
 ده لئین (که ی وه ختی نه مه یه تی) نه ی باشه وه ختی پوشاک و
 دیارده ی گا ورو جوله که یه تی ؟ نه وه یان خوای گه وره لئنی پازی
 نی یه و نه مه شیان پوشاکی خواپه رستان و داوین پاکانه
 ، هه روه ها په ندیکی تر که نه وه یه هر قومیک ده ست بدنه
 خرابه کاری خوای گه وره چی سهر به رزی و غیره ت و بنه مای
 چاک هیه لئنیانی ده سه نیته وه ، وه ک بنی اسرائیل که ده ستیان

به خرابه‌کاری کرد خوای گه‌وره تابوته‌که‌ی له‌ده‌ست کردنه‌وه که خیرو به‌ره‌که‌تی زۆری تیادا بوو بۆیان پاشان تانه‌گه‌پرانه‌وه و خۆیان چاک نه‌کرد و هه‌ولیان نه‌دا ده‌ستیان نه‌که‌وته‌وه .

هه‌روه‌ها داواکردنی جیهاد کردن له خوای گه‌وره که کاتیک مۆله‌تی دا پێیان و که‌سینکی چاکی کرد به‌سه‌رۆکاریان پشتیان له‌و داوایه کرد و بوونه سته‌مکار ، نه‌مه‌ش له‌ناو نیمه‌دا ره‌نگی ته‌واوی داوه‌ته‌وه نه‌وه‌ی گرنگ نه‌بیت نه‌مۆ لای زۆربه‌ی موسلمانان هه‌ول نه‌داو تی کۆشانه بو گه‌پرانه‌وه‌ی حوکمی په‌روه‌ردگار ، نه‌مه‌ش چاره‌سه‌ریکی ته‌واوی کیشه‌که‌مانه که نه‌ویش جیهاد کردنه پیغه‌مبه‌ر ﷺ ده‌فهرمۆیت ﴿ لا یفجوا منه الا من عرفا دین الله ، فجاهد علیه بقلبه ولسانه ﴾ وه هه‌روه‌ها خوای گه‌وره ده‌فهرمۆیت ﴿ الا تنفروا یعذبکم عذاباً الیما ویستبدل قوماً غیرکم ولا تضروه شیئاً والله علی کل شیء قذیر ﴾ التوبه ۳۹

پاشان تا‌قی کردنه‌وه‌که‌یان له‌سه‌ر په‌ووباره‌که‌وه ده‌ست‌نیشان کراوه پیغه‌مبه‌ره‌که‌یان فهرمانی پێ کردن له‌و په‌ووباره‌نه‌خۆنه‌وه چونکه له‌ناویان ده‌رته‌چن و نایان به‌ن له‌گه‌ل . زیاندا بو جیهاد کردنه‌که ده‌لیم : جیهاد کردن و تی کۆشان ، ئارام‌گری‌یه‌کی زۆری ده‌وینت هه‌روه‌ها په‌یوه‌ست بوون به‌فهرمانی خواو پیغه‌مبه‌ره‌که‌یه‌وه و له‌به‌ر چا‌و‌بوونی پادا‌شتر پۆژی داوایه‌دا ،

وهه‌روه‌ها موجداه‌له‌ كردنيان له‌گه‌ل پينغه‌مبه‌ره‌كه‌ی خوياندا
له‌سه‌ر ده‌ست نيشان كردنی (طالوت) كه خويان داويان
كردبوو وه به‌لگه‌ی شياو نه‌بوو نه‌م كه‌سه نه‌وه بووه ده‌يان ووت
بی‌ده‌رامه‌ته‌و له‌نه‌وه‌ی پاشايه‌تی نی‌یه و قسه‌يان زور ده‌کرد ،
نه‌مش ده‌ردیكه له‌زورماناد هه‌یه به‌رامبه‌ر نه‌و فرمان و پئی
بگريانه‌ی له نی‌سلامدا هه‌یه خوای گه‌وره ده‌فرمويٓت ﴿ ماكان
للمؤمن اذا قضى الله ورسوله امرأ ان يوكون لهم الخيرة من امرهم ﴾
ده‌بيٓت باوه‌پدار هه‌چ قسه‌یه‌ك نه‌كات له فرمان كردنی خوای
گه‌وره و پينغه‌مبه‌ره‌كه‌ی دا ده‌بيٓت بلین (سمعنا واطعنا)

ده‌لیم : هه‌ر كه‌س كه‌میك چاوپوشن و زانیاری هه‌بيٓت چاك
ده‌زانیت كه نه‌مه‌رۆ زۆربه‌ی شته‌كانی گاور و جوله‌كه تياماندا
په‌نگی داوه‌ته‌وه وه پينغه‌مبه‌ر ﷺ ووتویه‌تی شوین نه‌وان
ده‌كه‌ون و چاويان لی ده‌كن بی گومانیش زۆری كۆمه‌له‌كه‌مان
موفته‌لابه به‌م ده‌رده‌وه ، داوا له خوای گه‌وره ده‌كه‌ین بمان
پاریزیت له‌م نه‌خوشيانه و پاكمان بكاته‌وه له په‌فتاری جاهلی و
په‌فتاری گاور و جوله‌كه خوای گه‌وره حه‌شرمان بكات له‌گه‌ل
باوه‌پداران و چاكه‌خوازن و شه‌هیدان و پينغه‌مبه‌راندا و
له‌قيامة‌دا ببينه هاوپئی‌يان ، خوای گه‌وره له‌تاوانه‌كانمان
خۆش بیٓت و ئیصلأحی حالمان بكات ، یارمه‌تی ده‌رمان بیٓت بو

هموو کاریک که پیی خوشه و پیی رازییه وه نهه نوسرارهش
 بیته تی شویهک بو بوژی دوایی و لی مان وه ریگ بت وه به چاوی
 خومان پیشکه وتنی رابوونی نیسلامی ببینین و خوی گوره و
 موسلمانان راست بکاته وه له وه لانهی دهیکه وه له ناینه که بیان
 شارهزا بکات و هموان کار به و شریعه ته بکهین (انه سمیع
 مجیب قریب)

((و صلی الله وبارک علی محمد وعلی آله و صحبه وسلم))

﴿ سبحانک اللهم و بحمدک أشهد ان لا اله الا انت

استغفرک و أتوب الیک ﴾

له بلاوڪراوه ڪاٺي ڪٽيخانهي (فارك)

مافي له چاپدان و له بهرگرته وهی پاريزراوه

ژماره ي سپاردني (٥٤) سالي (٢٠٠٠)

وهزاره تي روشني پري شه ريمي ڪوردستاني پي دراوه